

Budapest

József-körut 29. sz.

A KITARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel 12 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a *Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál* 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kitartás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 48.314.900. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* máv. titkár és ügyész.
Igazgatók: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *Fábián Lajos* mérnök, *Ilkey László* székesfevárosi hiv. főnök, *Dr. Bankos Károly* máv. f., *Vécsey Frigyes* máv. altiszt, *Horváth István* mozdonyfőszerező.

Az egyesület tagjait illető kedvezmények.

A tagsági jogosultság első évében:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona baleseti segélyben.
b) Baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeggel kárpótolatik.

A második évben:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első évben.
b) Ha a tag elhal, az általa a belépéskor megnevezett kedvezményezettnek 500 korona halálzási segély fizetetik.
c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 300 korona halálzási segély fizetetik.
d) Ha a tag 4 héten túl beteg, 6 héten át hetenkint 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

A harmadik évben:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első és második évben.
b) Ha a tag elhal, a tag által a belépéskor megnevezett kedvezményezettnek 1000 korona halálzási segély adatik.
c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 300 korona fizetetik.
d) Ha a tag 4 héten túl beteg, 6 héten át hetenkint 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

A negyedik évtől kezdve:

a) Baleset elleni biztosításban, úgy mint az első, második és harmadik évben.
b) Ha a tag elhal, a tag által a belépéskor megnevezett kedvezménye-

zettnek 2000 korona halálzási segély fizetetik ki.

c) Ha a tag neje elhal, a férjnek 500 korona fizetetik.

d) Ha a tag 4 héten túl beteg, hetenkint, 6 héten át, 10 korona beteg-segélyre tarthat igényt.

Ezek képezik a biztosítottaknak *A)* csoportját, míg azok, akik a *B)* csoportba óhajtanak belépni, az itt felsorolt pénzübeli kedvezményeknek csupán felét kapják.

Ezen kedvezmények ellenértéke fejében az utóbbi csoportba belépők az első évben havi két korona, a második évtől kezdve havi 2 korona 50 fillér tagsági díjat, az *A)* csoportba belépők pedig az első évben szintén havi 2 korona, a második és a következő években havi 5 korona tagsági díjat fizetnek.

Ezen kedvezményekben a tagok mindaddig részesülnek, amíg az egyesület tagjai maradnak; a balesetbiztosítás azonban a 60 éves életkor betöltése után megszűnik.

Azok, kik az egyesületbe való belépéskor már 45-ik életévüket elérték, a fent felsorolt kedvezményeknek csak felét kapják.

Aki 55-ik életévét elérte, az egyesületbe fel nem vétetik.

Mindezek felül úgy az *A)*, mint a *B)* csoportba tartozó tagoknak a következő kedvezményekre van igényük:

Peres és perenkívüli ügyekben csupán a készkiadások felszámítása mellett ügyvédi képviselőben részesülnek.

A »Kitartás« című hetenkint megjelenő lapot díjtanulul kapják.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 29. számában kimutatott segélyösszeg 9850 korona.

Ujabb segély:

2282. Mankovics Miklós, máv. vonatmálházó, Királyháza, a tag halála után 1000 korona

Balesetsegélyek.

Lapunk 29. számában kimutatott segélyösszeg 13.026 korona 66 fillér.

Betegsegélyek.

Lapunk 29. számában kimutatott segélyösszeg 4165 korona.

Ujabb segélyek:

517. Kirisics Simon, kovács, Budapesten 10 korona.

Olvasóinkhoz.

Folyó évi augusztus hó 1-ével új előfizetést nyitunk lapunkra mindazok számára, akik egyesületünknek nem tagjai, de akik úgy a balesetbiztosításnak kedvezményében, mint egy komoly és tartalmas hetilap hasznos, szóra-koztató olvasmányában részesülni akarnak.

Lapunknak eddig megjelent számai tesznek tanubizonyságot róla, hogy ilyen komoly, tárgyilagos és tartalmas egyesületi közlöny — legalább ebben a szakmában — ez idő szerint nincs sehol az országban. De nincsen olyan lap sem, amely a balesetbiztosítás kedvezményét mindenkinek, kivétel nélkül, oly olcsó árban nyújtaná, mint a mi heti közlönyünk.

Nem egyesületi tagok részére a lap előfizetési ára havonként egy korona. Ennek ellenében megkapják az előfizetők a minden vasárnap megjelenő lapot, és a »Nemzeti Baleset-Biztosító Részvénytársaságnál« 2000, azaz kétezer koronáig vannak biztosítva halált okozó, vagy állandó és teljes munkaképtelenséggel járó baleset ellen, szintugy ezen 2000 korona arányában minden olyan baleset ellen, amely részleges, de állandó rokkantságot okoz. Erről a biztosításról minden előfizető — aki nem a »Kitartás«-egyesületnek tagja — egy külön biztosítási kötvényt kap.

Ezen lapelőfizetés nem tévesztendő össze magával az egyesületi tagsággal. Mert az egyesületi tagok úgy mint eddig, továbbra is díjtalanul kapják a lapot és az azzal járó összes kedvezményeket. Akik pedig még nem egyesületi tagok, de a lap élén felsorolt kedvezményeket óhajtják elérni, azoknak nem elég csak magára a lapra előfizetniök, hanem szabályszerű felvételi igazolvánnyal az egyesületbe való felvételt kell kérelmezniök.

Egyesületünknek minden egyes tagját felkérjük, hogy a lapot minél szélesebb körökben ismertessék, megkedveltessék és ezzel nemcsak az egyesületnek, hanem önönmaguknak is hasznot hajtsanak. Mert az egyesületnek terjeszkedése és megerősödése minden egyes tagnak megerősödése egyuttal. Különösen a bizalmi férfiakat kérjük, hogy úgy a lapnak, mint az egyesületnek érdekeit ebben az irányban is karolják fel és terjesszék, a kellő felvilágosításokat, útbaigazításokat minden irányban megadják s a lap külön előfizetési díjait szokásos úton juttassák az egyesület pénztárához.

Ujból hangsúlyozzuk, hogy nem egyesületi tagok részére az előfizetési díj — baleset ellen való biztosítással együtt — havonként egy korona, negyedévenként három korona, félévenként hat korona, egész évre pedig tizenkét korona.

Vidéki fiókok alakítása.

Lapunk hasábjain már többször volt szó arról, hogy mennyiben felelne meg az egyesület céljainak, mennyiben válnék hasznára magának az egyesületnek, ha a nagyobb vidéki központokon fiókok létesítenének tagjaink által. De nemcsak a lap foglalkozott ezzel a kérdéssel, hanem fölmerült az az egyesület vezetőségénél, a választmányi üléseken s a közgyűléseken is.

Mi a magunk részéről azt a nézetet vallottuk mindig és valljuk még most is, hogy az egyesületi fiókok alakítása, ha az a kellő ügybuzgósággal s a megfelelő formában történik, mindenképen csak hasznára válhatik az egyesület életének és fejlődésének. Mert ismertté teszi az egyesületet, a tagok és nemtagok érdeklődését az egyesület iránt állandóan napirenden tartja, sokkal közvetlenebb érintkezést tarthat fenn az egyesület vezetősége és a külső tagok között, mint most, amikor ennek az érintkezésnek tulnyomóan nagy része csak levélileg bonyolítható le, fejlesztí a tagok között az együvértartozás érzetét és mindenképen módjában van a köztudatba átvinni azt az érzületet, hogy egyesületünknek minden ténykedése csak a tagok érdekeinek, javának, művelődésének előmozdítására irányul.

Első kelléke az ilyen vidéki fiókok megalakításának természetesen, mint említettük, a tagok érdeklődése és ügybuzgósága. Csak rajtuk áll, hogy ezt a kérdést oly helyeken, ahol számosabban vannak, egymás között felvessek, alaposan megvitassák és megvitatás után meg is valósítsák. Még azok a tagok is, akik ugyan nem laknak az egyik vagy másik ilyen vidéki góczpontban, hanem annak közelében, helyesen fogják tenni, ha a hozzájuk legközelebb fekvő góczponthoz csatlakoznak és annak fiók-egyesületébe belépnek. Azzal a fiókkal mindenesetre könnyebben fognak értekezhetni, annak székhelyére könnyebben fognak eljuthatni, mint a messzefekvő központba.

Az ilyen vidéki fiókok letesítése azért függ csupán a tagok érdeklődésétől és ügybuzgalmatól, mert az egyesület alapszabályaiban nem lévén előrelátva, maga az egyesület vezetősége nem lehet azok kezdeményezője és szervezője, mert ez tulmenne az alapszabályokban meghatározott működési körén. Ép ezért hangsúlyoznunk kell azt is, hogy az ilyen vidéki fiókok az egyesületnek azon viszonyait, melyek az alapszabályokban vannak körvonalozva, önállóan, a maguk tetszése szerint sem nem módosíthatják, sem azoktól el nem térhetnek.

A vidéki fiókok kérdésének sikerült megoldását a s.-a.-ujhelyi tagtársak kezdeményezték már is. Az ő tervük ugyanis az, hogy miután S.-A.-Ujhelyben és a közeli vidéken számosan vannak egyesületi tagok, alakítsanak ők, mint ilyenek, egy társaskört. Ez a társaskör viselje egyesületünknek a nevét. Tagjai legyenek elsősorban a S.-A.-Ujhelyben és oda közel lakó egyesületi tagok, másodsorban azok, akik az egyesület vagy társaskör iránt érdeklődéssel viseltetnek, s az utóbbiak a pártoló tagok.

A társaskör székhelye S.-A.-Ujhely, ahol saját helyiséget tart fenn magának.

Célja: hogy az egyesület tagjait tömörítse, az egyesületnek jótékony és áldásos működését szélesebb körökben ismertesse, az egyesület számára minél több új tagot gyűjtson s ezzel az egyesületet gyarapítsa és a tagok vagyonát növelje, végül, hogy könyvtár létesítése és hírlapok hordatása által tagjainak ismereteit és művelődését fejlessze, előmozdítsa.

Nehogy ezen társaskör létesítése által a tagok anyagilag is megterheltesse, a hozzájárulási és fenntartási összeget a legcsekélyebbre szabják (havonként tíz krajczár).

A társaskör a maga kebeléből rendes tisztikart választ s havonként ülést tart, amely üléseken megvitatja a kör ügyeit. Ezen ülések mozzanatait vagy határozatait, amennyiben az egyesület működésével vannak kapcsolatban, közli az egyesület vezetőségével vagy az egyesületi közlöny szerkesztőségével.

Amint mindezekből látható, a tagok egyesülhetnek és szövetkezhetnek az egyesület érdekeinek előmozdítására, anélkül, hogy erre nézve máshonnan kellene biztatást várniok. Vidéki fiókokat létesíthetnek és működhetnek hasznosan és jótékonyan, anélkül, hogy az alapszabályok bármely pontját kiforgatnák a maga helyes voltából. Ellenkezőleg, szolgálati és társadalmi viszonyaiknak is csak hasznára válhatnak, ha ezen egyesülés révén a bajtársi érzületet ápolják, egymásnak megbecsülését átviszik a szolgálat terére is, s szabad idejükben csak olyan helyen és olyan körben mozognak, mely egyedül méltó hozzájuk. Hiszen látjuk az altiszti körök működéséből, hogy — bár a szörványos bajok itt sem voltak még teljesen kiküszöbölhetők — bizony az nagy általánosságban csak dicséretére válik ennek a testületnek.

S.-a.-ujhelyi tagtársainak kezdeményezését e téren tehát csak örömmel üdvözölhetjük s kötelességünknek ismerjük, hogy őket a

tőlünk kitelhető módon támogassuk, szervezkedésükben tettel és tanácscsal melljük álljunk s könyvtárunk megteremtéséhez magunk is hozzájáruljunk.

A más vidékeken lakóknak pedig nem adhatunk jobb tanácsot annál, hogy ha az egyesület érdekeit igazán szívükön hordják, kövessék a s.-a.-ujhelyi tagtársak példáját és tömörüljenek a közös és kölcsönös jótékony-ság előmozdithatása, fejlesztése végett.

Tagjainkat annak idején közelebről is tájékoztatni fogjuk, hogy ez az első kísérlet hogyan és miképen üttetett nyélbe.

Államvasuti tisztviselők mozgalma.

Ugy látszik, hogy a komoly elemek szava győzött és hogy az ügy fontossága maga verte vissza a nyughatatlan elemek fészkelődését.

Lapunk multkori számában hirt adtunk arról, hogy a visszavonás most sem tud szünetelni ebben a testületben, amikor mindannyiok közös jóvolta forog kérdésben. Az elmúlt hét eseményei azután igazat adtak cikkünk amaz állításának, hogy a konkolyhintők elenyészően csekély hányadát képezik a tisztviselők testületének. Mert ahány szeparatiztikus törekvés csak felmerült, az szégyenletesen kudarcot vallott, semmivé vált.

Ezt jó lesz az illető uraknak a jövőre nézve emlékezetükbe véteni.

A budapesti 65-ös bizottság kebeléből kiküldött memorandum-szerkesztő albizottság a maga munkájával elkészült s ugy a fizetés-rendezési tervezetet, mint a szolgálati pragmatika tervezetét összeállította. A teljes bizottságnak július 25-iki ülésén mutatja azt majd be, amely összbizottság — már mint a 65-ös — megvitatás után a tervezetet sokszorosítottja s a vidéki bizottságoknak megküldendi.

Lapunk szük keretei folytán ezuttal csak kivonatilag közölhetjük a tervezetnek főbb pontjait:

A memorandum tervezete vázolja a hazai vasutak fejlődésének korszakait és ezzel összefüggően a vasuti alkalmazottak anyagi helyzetét. Ez utóbbira nézve kifejti, mennyire ki nem elégítő a fizikai és szellemi erők teljes kihasználásáért nyújtottrekompensáció: az *alapfizetés*, de különösen az *előléptetés* és a *lakásbér*. Az orvoslási mód, melyet a memorandum ajánl, az alapfizetésnek 400 koronával való fel-emelését kéri; de nemcsak az első kinevezést nyerőnél, hanem az összes fizetési fokozatokban, a mi főleg az eladósodott vasuti tisztviselőkre való tekintetből történik. Kivételt a memorandum csak az első és a második fizetési osztály részére kér, a melyek közül az elsőbe tartozók fizetési aránya teljesen megmaradna, az utóbbiak 3-ik fizetési fokozata változatlanul maradna, a második fokozatban 200 koronával, a harmadikban pedig 400 koronával emelkednék.

Az új fizetési osztályokban pragmatikusan következő *előléptetési határidők* állapíttassanak meg: I. a középiskolát, vagy ezzel egyenrangú tanintézetet végzett tisztviselők számára 2—2 év a VI. és V. fizetési osztályban, 3 a IV., 4 a III. és 5—5 év a II. és I. fizetési osztályban; II. az egyetemi vagy

műegyetemi képzettségű tisztviselők részére a III., II. és I. fizetési osztályban ugyanigy, a VI. és V. fizetési osztályban a fenti határidők negyedével, a IV-ben felével kedvezőbb időközök; III. végül a tisztviselők számára a VI. és V. fizetési osztályban 4—4 év. A felsőbb és legfelsőbb fokú vezetésnek e mellett módjában áll a kiváló érdemet, kitünő szakismeretet, vagy különös képzettséget gyorsabb előléptetésben is részesíteni; egy bizonyos fokig azonban mindenkinek lehetővé kellene tenni az akadálytalan haladást. Legyen ugyanis biztosítva az első és második csoportbeli minősült tisztviselőknek, hogy a IV., a harmadik csoportbelieknek pedig az V. fizetési osztályig bezárólag, kielégítő szolgálat és kifogástalan magatartás esetén rendszeren és feltétlenül előlépjenek.

A lakásbérre nézve a memorandum azt kívánja, hogy az a személyzetnek mind a három csoportjánál a különböző helyi viszonyokhoz képest — esetleg a katonai lakásbérszabályzathoz hasonlóan — több osztályban állapíttassék meg.

A szolgálati pragmatikába a következőket kívánja felvételni a tervezet:

a) a szabadságnak méltányos és maradandóbb megállapítását. A munkának és pihenésnek helyes beosztását és mérsékletességét az erők alkalmazásában; mind oly követelmények, melyeknek be nem tartását büntetlenül senki sem folytathatja. S valamint több munkanap után is szükséges hosszabb pihenő, akként a munkanapok nagyobb tömegét is huzamosabb szabadságnak kell felváltani. A szabadság előzetes megállapítása egyszersmind egyszerűsítéssel is járna;

b) a legközelebbi évnegyed lakbérének folyósítását nyugdíjaztatás vagy elhalálozás esetében;

c) az elhalálozási negyedévre eső fizetés folyósítását a hátramaradottak számára.

Az altisztek a maguk mozgalmával még mindig a kezdeményezés stádiumában vannak és noha megvan a komoly szándék és akarat egy országos akció kiviteléhez, az ügy az előkészítés részleges tervezetén és kísérletezésén még nincsen túl.

Hasonló irányban mozognak az iroda-altisztek, nemkülönben a szolgaszemélyzet, akik a következő pontokban foglalják össze a kartársakhoz intézett felhívásukban a maguk kívánságait:

1. Fizetésüknek oly módon való rendezését, hogy abból családukkal együtt szegényesen bár, de tisztességesen megélhessenek;

2. lakbérüknek a helyi viszonyokhoz mért, oly módon való megállapítását, hogy beosztási helyükön lakbérükért tisztességes és egészséges lakást tarthassanak;

3. szolgálati rendtartásuknak oly irányú reformját, hogy az az összes egyéni és szolgálati jogaik védelmét foglalja magában, különös tekintettel beosztásukra és a rendbüntetésekre;

4. előléptetésük rendszerének olyan megállapítását, hogy mire teljes fizetésükkel egyenlő nyugdíjra szereznek igényt, akkorra elérhessék az előirt legmagasabb fizetést;

5. ruhailletményüknek és szabadságidejüknek megfelelő szabályozását.

Ők a maguk szervezkedő értekezletét július 28-án délelőtt 10 órakor tartják meg Budapest fő- és székváros közgyűlési disztermében.

A szibériai vasut.

Valóban megható, hogy az emberek, főként a laikus emberek fantáziája milyen merész terveket eszelt ki a föld körül való gyors utazásra nézve, mihelyt a nagy szibériai vasut építésének csak a terve is felmerült. Mert hát a laikus ember azt hiszi, hogy mihelyt vasut, már halálos vétek számba megyen, hogy ha nem legalább is száz kilométeres óránkénti sebességgel röpti az olcsó zónást és a még olcsóbb potyajegyet.

Arról, hogy ezeknek a gyors iramodásoknak holmi feltételei is vannak, a t. cz. publikum csak ritkán hajlandó tudomást szerezni. Ámde akkor sem szivesen.

Csak nemrégiben olvastunk egy hirt, mely azt jelentette, hogy Rathenau, a berlini nagy villámosság igazgatója, audiencián járt Vilmos császárnál. Az audiencián Rathenau annak a határozott véleményének adott kifejezést, hogy a villamosság csakhamar teljesen helyettesíteni fogja a vasuti motorokban a gőzt. Ennek a révén most érdekes kísérletre készülnek. Berlin és Zossen közt, a katonai vonalon, két motort alkalmaznak, amelyek kétszáz-kétszázötven kilométer gyorsasággal haladnak óránként. Ha a kísérlet beválik, Poroszországban alkalmazzzák a villámos, közvetlen összeköttetésű vasutakat s Hamburg egy órányira lesz Berlintől. Ilyen sebességgel a föld körüli utazás, melyet valaha három esztendő alatt tett meg Magellan, megtehető lesz huszonkét nap alatt. Most ötven nap kell hozzá: Londonból Cseljabinszkig hat és fél nap, onnan Vladivosztokba tizennyolcz, Vladivosztokból Avomoriba másfél nap, Yokohamába egy, Vankuverbe tiz és fél, az ontariói Brookvillebe s tovább New-Yorkba négy, New-Yorkból Londonba hat és fél, összesen — a föld körül, 33.327 kilométer, ötven nap alatt. Már most, Rathenau szerint, megállást nem számítva, a transz-szibériai vasut gyorsasága villámossággal, óránként kilenczven kilométer, hozzá-számítva a modern hajók gyorsaságát, huszonöt nap alatt, a szárazföldi útra kilencz, tengeri útra tizenhárom nap szükséges, az egész út tehát a föld körül, huszonkét nap.

Amint ebből a közleményből látjuk, Rathenau a Cseljabinszktól Vladivosztokig tartó utat — a szibériai vasut egész hossza mintegy 7500 kilométer — tizennyolcz nap alatt véli megtehetőnek. Hát ennek az urnak még igaza lehet. De hogy mikor, az már más kérdés. Mert az óhajtott 90 kilométer sebesség ezuttal bizony még csak a gyermekéveit járja ott s ezidő szerint így néz ki:

A szibériai vasutnak a Közép-Európa és a Kelet-Ázsia közti kereskedelemre várható hatását több oldalról, főképp orosz részről, alighanem túlbecsülik. Nálunk is hallani aggodalmakat a szibériai gabona beözönlése miatt; érdemes tehát e kérdéssel foglalkozni. A vasut nyugoti és közép-részében a felépítmény vitelképessége nem nagy, a sinek nagyon könnyűek és így a tehervonatok átlagos menetsebessége óránként 12 kilométer lehet, mi mellett Moszkvától Vladivosztokig való úthoz 40—50 napra lesz szükségük.

Megkezdték ugyan már az erősebb felépítménnyel és nagyobb keresztmetszetű sinekkel a kicserélést és 1907-ben talán be is fejezik ezt a munkát, a menetsebesség azonban akkor sem lesz 25 kilométernél több, úgy hogy például Berlinton

Vladivosztokig a közvetlenül rakodott szállitmányok körülbelül 35 napig lesznek uton. Igaz, hogy ez már rövidebb időköz, mint a mennyi például a Nord-deutscher Lloyd hajóinak kell Brémától Shanghaiig és ami 46 nap, de másrészt Shanghai viláfgalmi és kereskedelmi helyzete sokkalta előnyösebb. Oly tömegárunknál, melyeknél a viteldij magassága döntő, a tengeri ut még azontul is előnyösebb fog maradni; mert például Brémától Shanghaiig a gyors postahajókon tonnánként 22.50 márkától 32.50 márkáig terjedő díjtétel áll fenn, a szibériai vasuton pedig jelenleg a legolcsóbb kivételes tarifa szerint is egy tonna Libantól Irkutzkig 56.40 márkába kerül, úgy hogy Oroszországra nézve is a kelet-tengeri kikötők és Kelet-Ázsia közt a tengeri ut lesz a gazdaságosabb. Sőt Európa felé irányuló küldeményekre még olcsóbb lesz a tengeri ut, mert éppen a szibériai vasut fog Wladiwostokba az eddiginél jóval olcsóbban szállithatni tömegárukat.

A személyforgalomra nézve kedvezőbb a helyzet. Ez idő szerint Permtől Wladiwostokig 24—25 napig tart az ut (ellenkező irányban — hegynek — 30—35 napig); ebbe be van tudva a Baikáltól keletre a Silkán és Amuron való hajóösszeköttetés. Cseljabinszktól Irkutzkig — az állomásokon való tartózkodás betudásával — a menetsebesség gyorsvonatokon 24.5, személyvonatokon 20.5 és vegyesvonatokon 15 kilométer óránként, úgy hogy a 3200 kilométernyi útra 5 $\frac{1}{2}$, 6 $\frac{1}{2}$, illetve 9 nap esik; a tehervonatok azonban 4 hétig is utban vannak. E mellett még nagyon olcsó a személyszállitás; a Nord-deutscher Lloydon például a 30 napos utazás Brémától Honkongig kerül mindenestől 1300 márkába első osztályu kajütben, a Szt.-Pétervártól Wladiwostokig terjedő utazás ugyancsak I. osztályban és teljes ellátással 500 márkába kerül. A kik a hetekig tartó hosszú vasutazást bírják, azoknak bizony hihetőleg legnagyobb része meg fogja takarítani az uti költségnek majd két harmadát és vasuton fog utazni.

Egyben azonban már most tulmegy a szibériai vasut az inkább helyi fontosságon és ez azon áruk szállításánál áll be, melyek nemcsak elbírják a magasabb szállítási költségeket, hanem a melyek azonkívül a tengeri ut iránt érzékenyek is, melyek tehát feltétlenül a vasuton fognak Európa felé jönni, a hogy eddig is részben fáradságos szárazföldi utazással értek hozzánk, mint a tea és a selyem. Ezeknél a transz-szibériai vasut döntőleg fog szerepelni.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Az aradi máv. altiszti kör saját könyvtárának alapja javára augusztus hó 3-án hangverseny-nyel egybekötött zártkörű tánczvigalmat rendez az ottani városligeti vendéglő nagytermében. Belépti jegyek: család-jegy 5 korona, személy-jegy 2 kor. 40 fillér. A hangverseny műsora a következő: 1. »Népdal-egyveleg«, czimbalmon előadja Szőnyi Józsa. 2. »Az együgyü paraszt«, szentjóni Szabó László költeménye, szavalja Dalnoki Kálmán. 3. »A halott menyasszonya«, Pitner Márton elbeszélése, felolvassa Enyedy Sándor. 4. »A rózsza«, Thern Károlytól, énekli Várnay Lajosné, zongorán kíséri Neidenbach Czeczilia.

Egy jó hazafi. Báziasí levelezőnk értesít, hogy Fehértemplomnak egyik legnépszerűbb orvosa, dr. Feldmann Ignác, nevét »Földes«-re magyarosítottán, nejével és öt gyermekével együtt áttért a református vallásra. Ime egy példa arra nézve, hogy aki itt él e hazában, könnyen megtalálja a módját annak, miként válják mindenképen igaz magyarrá.

Az artista kutyái. Különös pört tárgyaltak a minap Párisban. A pört egy Erckmann nevű kereskedő indította Pascalén akrobata ellen, akitől 25 ezer frank kártérítést követelt. Erckmann egy augusztusi napon nejével a kiállítás területén sétált, amikor egyszerre csak két hatalmas véreb ugrott rá az asszonyra, letépték róla a ruhát, míg végre Erckmanné csaknem teljesen ruhátlanul állott egy nagy néptömeg közt, mely arra a jelenetre összeverődött. Az asszonyt a dühöngő állatok nem sértették meg, de idegrázódást szenvedett, melyből csak hónapok multán gyógyult ki. A kutyák gazdája, a nevezett artista, azzal védekezett, hogy az ő kutyái ilyen szobalányszolgálatokra vannak betanítva, ő csunya öreg asszonynak szokott a színpadon megjelenni, mire az ő állatai megrohanják és egészen husszinű trikóig testéről minden ruhát letépnek. Az artista kijelentette, hogy kutyái, bár ezt a trikót vele öt év óta minden este megismétlik, még soha idegen embert meg nem támadtak, de amikor a vádolt nejét megpillantották, ennek toalettje, mely az ő színpadi jelmezéhez volt hasonló, annyira tévedésbe ejtette a betanított állatokat, hogy gazdájuk sem volt képes őket visszatartani attól, hogy a ruhát a nő testéről le ne tépjék. A bíróság azzal az indokolással, hogy ilyen módon betanított kutyákat zár alatt kell tartani, az artistát 400 frank pénzbüntetésre ítélte.

A feledékeny londoniak. Hogy milyen feledékeny emberek a nagyvárosok lakói, arról érdekes cikket közöl a Royal Magazine. Kitűnik ezekből az adatokból, hogy londoni bérkocsikban és egyéb alkalmatosságokban egy év leforgása alatt nem kevesebb mint 39.551 különféle tárgyat feledtek. Legnagyobb számmal szerepelnek természetesen az elhagyott tárgyak közt az esernyők, mert ezeket gyakran még a legrendesebb emberek is elvesztik. A londoni kocsisok az elveszett tárgyak irodájában egy év alatt nem kevesebb mint 17 497 esernyőt adtak be. Pénztárczát az 1899. évben Londonban 3124-et vesztettek el. Egyik ilyen női pénztárczában 6000 koronát találtak. Általában véve, a hölgyek feledékenyebbek, amit bizonyít az elhagyott ruhadarabok statisztikája is, melyekből férfiakra 1647, nőkre 1793 esik. A tárgyak értéke a londoniak emlékezőtehetségére — úgy látszik — nem gyakorol befolyást, mert az elvesztett tárgyak közt hirlapokon és könyveken kívül a legkülönbözőbb, többé-kevésbé értékes ékszerek, órák, lánczok, karpereczek, gyűrűk, fülbevalók és nyaklánczok szerepelnek. Így a londoni elvesztett tárgyak irodájában az 1899. évben 210 órát és 1000 más ékszert adtak be. Érdekes, hogy a londoniak feledékenysége a legutóbbi öt évben 30 százalékkal növekedett. 1894-ben összesen 27.716, 1898-ban 32.201, 1899-ben pedig 39.551 tárgyat találtak. Ezek közül csak 19.804 tárgynak a gazdái jelentkeztek. A londoni bérkocsisok és kalauzok találati díj fejében 1899-ben 45.000 koronát kaptak.

Fejedelmi kincsek őrzése. Egy angol lap írja: Az angol koronaékszereket, melyeket a Towerben őriznek, már többször ellopták, úgy hogy most ezeket

a kincseket a rendes örökön kívül éjjel-nappal a detektívek egész serege őrzi. A királyné magánékszereiről csak tizenkét beavatott tudja, hogy azokat hol tartogatják. Nagyobb biztonság okáért kevésbé rejtett helyen a kövek utánzattal vannak kitéve, úgy hogy lopási kísérlet esetén valószínűleg ezek kerülnének a tolvajok kezébe. A valódi kövek Windsor kastély pinczéiben vannak elrejtve, hol a legtapasztaltabb detektívek őrzik. Még sokkal nagyobb értékűek a császár és családjának ékszerei. Magának a kis Olga nagyhercegnőnek négy millió rubel értékű ékszere van. A kincseket a pétervári palotában egy pánccél-szobában tartják, melyet 180 ember őriz. Legnagyobb részük tiszt, kik nagy fizetéseket huznak. A csári család drágaságainak egy más része Londonban és Párisban nagy bankoknál van elhelyezve. Bulgária 12 millió korona értékű állami ékszereit a Duna mellett egy erődített kastélyban őrzik, melyben az örökön kívül más nem lakik. Az elhalt Umberto király ékszerei egy föld alatti vaslapokkal bélelt szobában vannak, melyet két oldalt a Tiber folyó tesz megközelíthetlenné. A perzsa sahnak Teheranban megbecsülhetlen értékű ékszerei vannak, melyeket elődei gyűjtöttek. Ezeket külön e célra kirendelt hivatalnokok őrzik, kiket nagyon szigorú büntetés ér, ha a kövekből csak egy is eltűnik.

A legnagyobb mélység a tengerekben az, amelyet az amerikai Egyesült-Államok Néré nevű hajója Medway és Guam szigetek közt mért meg. A mérő-ón 9.590 méternyi mélységig hatolt. A vízbe bocsátott hőmérő 9.227 méternyi mélységben 2°-ot, 9.283 méternyi mélységben pedig 2,2°-ot mutatott.

A legnagyobb darab papír Amerikában készült; 2 méter 43 cm. a szélessége s 22.430 méter a hossza. A súlya mindössze csak 1170 kilogramm. A papír nagyon finom és egyenletes — sehol egy lyuk vagy gyűrődés nincs rajta. Az összegyűjtésén 12 munkás egész nap dolgozott. Az óriás darab papír a »New-York Herald« számára készült.

Elektromos függővonal. Szent-Pétervár és Moszkva között tervezi ezt a legújabb csodát Romanov orosz mérnök, aki rövidebb distancziákon már sikerrel próbálta ki találmányát. A gőz helyett villamoságot használ s a vasuti pályát a földről a légbe emeli. Hogy mi a lényeg e függővonalon, mire támaszkodnak vagy min függenek a sinek, arról nem szól a tudósítás. Az építési költségeket különben 100 millió rubelre tervezi Romanov s a rendes költségek évenként meghaladnák a 30 milliót. Ezzel szemben a személyviteli díj kilométerenkint és személyenkint 5 fillér volna.

Drága kártyajáték. Gochban (Rheinland) a vendéglőben négy angol kártyázott a hazájukból magukkal hozott kártyával. Egy véletlenül a vendéglőben levő vámhivatalnok észrevette, hogy a kártya nincs lebélyegezve. Azonnal lefoglalta, s a négy anglusnak, akik már épen hazautazóban voltak, kevéssel elutazásuk előtt 157 marka és 40 fillér büntetéspénzt kellett fizetniük.

Érdekes régiségek. Columbia állam Magdalena kerületében a Karaibi-tenger mellett lakó hegyvidéken csaknem oly érdekes régiségek vannak, mint Yukatan-félsziget erdeiben. Több ezer lábnyira a tenger színe felett ősrégi kőutak vannak, melyek még ma is használhatók. Oriási fáradságba kerülhetett több mérföld távolságról szállítani ide a hatalmas köveket, úgy hogy a műút építése az egyiptomi piramisokkal hasonlítható össze. A régebben ismert

műút közelében most az erdők mélyében ősrégi házakat találtak; bennük több láb átmérőjű csodaszép vázákat. Ugy látszik, hogy a földnek e részében lakó művelt nép régebb volt, mint az inkák, aztekek vagy májak, azonban még alig tudnak valamit felőlük, mivel írott emlékek nyoma sincs.

A múlt század diadalai. Hogy mily gazdag volt tudományos fölfedezésekben a múlt század! A megelőző századtól örökölt lö helyett vasparipát, gőzmozdonyt és motoros kocsit hagyott reánk. Ludtoll helyett mienk az író-masina. Kasza helyett géppel arathatunk. Kézisajtó helyett itt a rotációs. Hát a litográfia és a színes fényképezés! Az egyszerű, a bajos szövőszék helyett kaptunk szövőgépeket. Apáink gyertya mellett vakoskodtak, mi már villámmal világítunk. Ölni is pompásabban lehet, a naiv puskapor sarokba bujhat a rettenetes robbanó-szer mellett. A régimódi kovás-puska ártatlan játékszer a mi ismétlő fegyvereinkhez képest. Hát a gőzhajó, a távirás, pláne a drót nélküli távirás, — és a nagy csoda, hogy maga a régi világosság is divatját kezdi mulni a Röntgen-sugarakkal szemben. . . . És mindezen hogy mosolyognak majd unokáink!

Tolsztoj-telep. Négy év előtt, 1896-ban, egész csöndben, reklám nélkül, megalakult Angliában a Tolsztoj-egyesület. Tolsztoj számüzött rokonsága, a Cserkof-familia alapította, London közelében, Parleighben, a honnan utóbb áttelepedtek Christchurchbe. Orosz nyomdát rendeztek be s ujságot szerkesztettek, a »Szabad Szó«-t. Az ujságot szocialista szellemű brosürákkal toldták meg, a mi szépen jövedelmezett nekik; tavaly kiadták Tolsztoj összes műveit. A telep berendezéséhez Tolsztoj adta a direktívákat: legyetek egyszerűek és soha se feledjétek, hogy az élet mulandó . . . A telep minden tagja a közösség számára dolgozik; együtt esznek s együtt keresik meg az asztalra kerülő kenyeret. Jellemző, hogy mindnyájan vegetáriánusok.

Elpusztult emberek. Az indiai kormány évenként nyilvánosságra hozza az ott évente ragadozó állatok által elpusztult emberek számát. Múlt évben Indiában nem kevesebb, mint 27.587 ember veszett így el. Ezek közül 24.621 egyén lett a mérges kigyók harapásának áldozata. A kormány minden lehető elkövet ezeknek a bajoknak csökkentésére s magas díjakat fizet a veszedelmes állatok elpusztításáért. 1900. évben a hiteles kimutatások szerint nem kevesebb, mint 97.500 mérges kigyó s 19.500 más veszedelmes ragadozó lett kiirtva. Csupán Bengáliában több mint 140.000 kor. lett a nagyobb ragadozók elejtéseért 1900. évben kifizetve. A tigrisek és leopárdok az utolsó évben mintegy 90.000 drb. hasznos házi állatot raboltak el.

Ellopott kábel. A transzatlantikus kábeltársaságoknak az utóbbi időben sok kellemetlenségük van. Mig az afrikai kábelek nagy rendszerességgel akkor törnek el, a mikor a kortársak az angolok nagyobb vereségéről kell értesíteni, addig azokat a kábeleket, melyeket az angol hajóhad Kinában használ, állhatatosan ellopokdják. A »London and China Telegraph« a következőket írja a sajtósági esetről:

Az »Aurora« hadihajó huzamosabb idő előtt egy kábelt rakott le a wei-hei-wei-i tengerpart közelében, hogy ezáltal gyorsabb és kényelmesebb hírszolgálatot létesítsen. Egy éjszakán ismeretlen tettesek elvagdalták a kábelt és 250 méternyi hosszúságot elloptak beőle. Gaunt kapitány erélyes

nyomozásának sikerült a tolvajokat kézrekeríteni és az értékes anyagot ismét visszaszerezni. Nemrégiben azonban ismét eltűnt 2000 méter hosszúságú kábel. Nincs kizárva azonban, hogy a kábel saját nehézsége folytán az iszapba süllyedt, sőt lehetséges az is, hogy az október 15-iki viharban valamely kereskedőhajó horgonya elszakította és magával hurcolta. Mindedig nem sikerült kifürkészni, hogy a hosszú kábellel mi történt. Az angol tengernagy kénytelen volt a kábelvonalat újból helyreállíttatni. De hogy tartósabb lesz-e mint az előbbieket voltak, majd azt a jövő mutatja meg.

Világító tojások. A rovarok közül a szentjános-bogár és a pattanó-bogarak petéi világítanak, ha nagyobb mennyiségben vannak egy helyen felhalmozva. Újabb észlelések szerint a gerinczes állatok között is vannak olyanok, melyek világító tojásokat raknak. Ilyen világító tojásai vannak a fürge gyíknak és a vízi siklónak. A fürge gyík tojásainak a fénye világos-zöld, de ez csak akkor észlelhető, ha nagyobb mennyiség van nedves helyen összehalmozva. E tojások fényét sokáig annak tulajdonították, hogy nedves helyen a peték elpusztulnak s rothadás következtében áll elő a zöldes fény, mint pl. reves fáknál gyakran észlelhető. Mivel azonban az ilyen tojásokból is életképes kis gyíkok kelnek ki, a világító-képesség az egészséges tojás tulajdonsága.

Kötelező biztosítás. Németországban tudvalevőleg behozták a kötelező biztosítás intézményét. A hivatalos kimutatás szerint 1898-ban 8,800,000 ember biztosította magát betegség esetére; baleset ellen 16,700,000, munkaképtelenség esetére 8,400,000 férfi és 4,300,000 nő biztosította magát. 1885-től 1897-ig a biztosítási díj fejében fizetett összeg három milliárd koronára rug. Ezzel szemben körülbelül két milliárdot fizettek ki a biztosítottaknak. 1885-ben 67,500,000 volt a biztosítási summa, 1897-ben 320 millió, a múlt esztendőben 380 millió.

Homok-fürdő a lovaknak. A Felső-Egyiptomban szolgáló angol lándsások egy sajtósági szökését vették észre az arab lónak. Néhány székér homokot hordtak a sivatagról a kaszárnya udvarára; rukkolás után a lenyergelt arab lovak kiragadták magukat a vezető katona kezéből, s neki a homoknak! Roppant élvezettel fetrengtek a homokban. És ezt megismételték a lovak mindennap, s csak annál formásabbak, ragyogóbb szőrűek lettek. A homokban letisztult róluk az izzadság. A lándsások jelentést küldtek az esetről a vezérkarnak s a parancsnok elrendelte, hogy homokfürdő legyen ezután minden kaszárnya udvarán az arab paripák számára.

Friss tojás. Végre megoldották a friss tojás kérdését, — persze Amerikában. Néhány hét óta szélteben árulják már a konzervált friss tojást. A föltaláló külön választja a tojás fehérjét a sárgájától s üvegekbe rakva, a gondosan lezárt edényt jéggel töltött palackba helyezi. Komplikálnak eléggé komplikált az eljárás.

Szalokban. Kedves, szép hölgyek csevegnek. Az egyik kissé selypit. Részvétellel tudakozódik a másik:

- De, édesem, mi lelte önt?
- Kissé megharaptam a nyelvemet az imént...
- Szent ég! . . . Nehogy vérmérgezés történjék . . .

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

Remény.

*Remény, remény! Te voltál barátom,
Te voltál kísérőm egykoron.
Miként a tüneményes égi fény,
Derengő szép, tiszta hajnalon.*

*Oltárom valál te — szent — énnekem,
Csak tebenned hittem egyedül.
Ám elvitted magaddal világomat,
S arczomon sötét bú árnya ül.*

*Ah, hová is tüntél csak előlem?!
Miért, hogy elhagytad szívemet?
Mikor a hajnal harmatja nélkül
A legszebb virág is eleped.*

*Néha-néha csillámlasz messziről.
De színed már olyan halavány:
Miként őszi estén a napsugár,
Mint csillag a ködös éjszakán.*

Schwarcz Gábor.

Az áruló.

Regény.

— Irta: **M. Z.** —

(Folyt.)

MÁSODIK RÉSZ.

I. Charlie Lockwood.

— Ezt a makacskodást sem nem értem, sem annak engedni hajlandó nem vagyok — fakadt ki James lord türelmetlenül, miközben hosszú léptekkel járt fel s alá a szálloda szobájában. — Értettem és méltányoltam azon óhajlásodat, hogy bánatodban szórakozást keressél. Hogy egy időre elvonuljál azon körökből, amelyekre mindketten annyira ráuntunk és hogy egy szórakoztató, de egyszersmind szokatlan, rendkívüli utazásra határozd el magad. Elindultunk Dél-Afrikába vadászni és most, hogy már majdnem a célnál vagyunk, most egyszerre megkötöd magad és tapodtat sem akarsz tovább menni. Miért? Mi lelt már megint? Meddig fog ez az új szeszély tartani?

— Nagyon helytelenül itéled meg a dolgot — felelé nem kevésbé ingerült hangon a lord nővére, mistress Baxton. — Én egyszerűen meguntam ezt a fárasztó mászkálást hőségben és vadonokban, és nem vagyok többé kíváncsi az afrikai zsiraffokra és rinocéroszokra. Látok eleget itt Pretóriában is, csak a burokat kell végig mustrálnom. Te menj társaiddal beljebb az országba, vadászatok ameddig akartok, vagy amire akartok, de nekem hagyjatok békét. Én itt maradok és megvárlak, amíg visszajösz. Azután együtt mehetünk haza Európába.

Az inas vendégeket jelentett be: Duval és Fritz urakat. Mistress Baxton neveik hallatára azonnal visszavonult saját lakosztályába.

James lord félig örömmel, félig boszankodva fogadá volt uti társait s alig várta, hogy elmond-

hassa nekik, hogy a nővére egyelőre itt szándékozik az ő visszajövetelüket bevárni.

Duval és Fritz erre a hirre oly feltűnően néztek össze, hogy James lordnak ez nem kerülhette el a figyelmét.

— Igen — folytatá közlését — ez az újabb és váratlan fordulat engem is nagyon meglepett és most valójában nem tudom, mihez kezdjek. Egy szeszély miatt lemondani erről a nagyszerű vadászatról, most, mikor már majdnem ott vagyunk a célnál — eh, ezt nem fogom tenni. De másrészt meg aggódom, hogy ezekben a zavaros, bizonytalan időkben magára hagyhatok-e egy védtelen asszonyt akár az ország fővárosában is? Mert ugy tapasztalom, hogy a kedélyek mindenfelé izgatottak és hogy itt alighanem komoly dolgok vannak készülóban.

— Azt nagyon jól tapasztalta, mister James felelé Fritz az utóbbi szavakra. Ámde mi most aligha lehetünk tanácsadói ebben a dologban, mert magunk is bucsuzni jöttünk.

— Hogy-hogy? Önök is, uraim?

— Igen, csakogy kissé komolyabb ok késztet bennünket az utazás megszakítására. Miután mistress Baxton nem volt hajlandó közölni velünk, hogy Lebordier útja hol és miként vált el az övétől, visszatérünk oda, arra a tájra és újból felvesszük a nyomozás fonálát. Eltökéltük magunkban, hogy most addig nem nyugszunk, amíg szegény barátunkat vagy elevenen, vagy holtan meg nem találjuk. Ennek a rejtélynek nyomára kell akadnunk.

James lord sokáig és merően bámult ki az ablakon. Majd lassan megfordult és határozott hangon jelentette ki a következőket:

— Barátunknak rejtélyes eltűnése fölött már én is nagyon sokat töprengtem. Sajnos, de én úgy érzem, hogy ezen eltűnés és az én nővérem között valami összefüggésnek kell lennie. Még nem sikerült megtudnom, hogy mi. De azt tudom, hogy tartozom Lebordiernak és önöknek uraim azzal, hogy szándékukat nemcsak helyeseljem, de annak kivitelében önöknek segédkezzem. Én, uraim önökkel megyek.

Duval és Fritz örömmel fogadták az ajánlatot, hálásan szorongatták James lord kezeit. Duval meg nem állhatta, hogy egy kis pletykával ne könnyítsen a szívére.

— Mistress Baxton miatt pedig nincs okunk aggódnia. Ő reá igen figyelmesen vigyáznak itt.

— Ki vigyáz reá? Mit akar ön ezzel mondani? — Kérdé James lord hirtelen, sértődött hanglejtéssel.

— Semmi az, — veté oda Fritz — Duval barátunk szeret néha rossz tréfákat csinálni. Most is azt hiszi mindig, hogy mistress Baxton és a nagyon tiszteletre méltó Maston úr egymás kedvéért akarnak vissza maradni Pretóriában.

Már e fölött James lordnak is el kellett nevetnie magát s a beszélgetés az uti előkészületek megtévése felé térelődött.

*

Aznap este egy négy ökrök által vontatott ponyvás szekér fordult be Pretória főterére és ott megállván, a szekérrel érkezett paraszt az ökröket a piac közepén kifogta, a szekérhez pányváza és egy csomó takarmányt tett eléjük. A fővárosba jövő

buroknak ugyanis a főter a szállodájuk és szekereik képviselik a lakó szobákat.

Amennyire a beállott esti szürkületnél kivehető volt, ez a fuvaros arczára és öltözékére nézve, némileg különbözött az igazi, törzsökös buroktól, amennyiben sovány, csontos arczán sem bajuszt, sem szakállt nem viselt, csak rövidre nyírt pofaszakállt és öltözékül is az angol katonák könnyű, rövid zubbonyához hasonló spencert hordott.

Mikor egészen besötétedett, ami ott nagyon hamar szokott történni, emberünk a főterre nyíló vendéglők egyikének ivószobája felé irányította lépteit. Egy pohár vizes pálinkát rendelve magának, mielőtt azt egészen kiitta és megfizette volna, feltűnés nélkül fölkelt helyéről s a ház udvarára ment ki. Ott hosszabb ideig állott, egy sarokban meghúzódva és élesen figyelve minden neszre, ami az utcáról és a korcsmaszobából ide hallatszott. Majd mikor tapasztalta, hogy maga az udvar teljesen csendes és elhagyatott, a mögötte húzódo kertnek indult. A kertben, mint aki itt igen jól ismeri a járását, a jobboldali szomszéd kerítésének két deszkáját félre tolta a maga helyéből és a nyíláson eltűnt.

Ez a titokzatos bujkálás azonban nem maradt észrevétlenül. Egy fiatal városi bur szemet vetett az emberre, mikor az szekerével beérkezett a főterre. Volt valami annak az idegennek minden mozdulatában, ami lekötötte az éles szemű bur figyelmét. Nem a kinézése és nem a ruházata, mert hiszen a bevándorolt és megtelepedett angolok legnagyobb része így nézett ki; hanem mintha valami túlzott óvatosság, sőt féltékenység mutatkozott volna ennek az egynek egész lényén. Ennek akart az önkéntes rendőr a nyitjára jönni. Mert ha volt jó rendőrségük és kitűnően szervezett kémszolgálatuk az angoloknak, nem kevésbé jó rendőreik voltak a buroknak, akik mindegyike csupa hazafiasságból is mindent elkövetett, hogy az angol fondorkodásoknak nyomára akadjon és saját hatóságait ezekről rögtön értesítse.

A fiatal bur feltűnés nélkül követte a fuvarost a vendéglő ivószobájába s észrevétlenül, de annál élesebb szemmel figyelte meg, mint kémlelődik az illető, mint igyekszik lehetőleg közönyös arcot mutatni, noha szemeinek fürkésző járása, ajkainak ideges rángásai épp ennek ellenkezőjét árulták el. A fiatal bur, hogy megfigyelését még kevesebb feltűnéssel végezhesse, az ivószobából a szomszédos benyilóba lépett, ahol a vendéglősnek — egy született angolnak — leányával kezdett beszélgetni, látszólag jó ismerősként. Az udvarra nyíló ablak közelében állva, éles szemével az afrikandernek minden mozdulatát eléggé jól láthatta. Mikor ez eltűnt a kertben, óvatosan utána sompolygott, mert épp ebben a perczben hívta ki egy nagyon türelmetlen vendég a leányt az ivószobába. Kint a kertben már csak a helyükre illesztett deszkák zajából ítéltette meg, hogy merre tűnt el a rejtélyes idegen. Ő maga is hosszabb ideig keresgélte a palánk nyílását, de amíg reá birt találni, annyi időt vesztegetett el, hogy már nem vélte tanácsosnak a további üldözést.

— Akinek oka volt reá, hogy ezen az úton menjen látogatóba, annak oka van arra is, hogy ezen az úton térjen megint vissza. Várjunk hát türelemmel.

A rés mellett behúzódott a bokrok közé s a vele született türelmességgel kezdte meg a várakozást.

(Folytatása következik.)

Garibaldi életéből.

Az olaszok rettenthetetlen bátorságu nagy szabadsághősének, Garibaldinak emléke és szelleme ép úgy nem fog kihalni abból a nemzetből, mint ahogyan nem hal ki a mi nemzetünk lelkéből annak a szelleme, aki szabadságunkért élt és szenvedett. Garibaldi nevét említeni Olaszországban annyi, mint minálunk Kossuth Lajost . . .

Ennek a Garibaldinak az életéből fogunk itt egyet-mást elmondani, ami rendkívül jellemző a történelemnek ezen nagy alakjára; megjegyezvén, hogy ő nemcsak otthon a saját hazájába küzdött a szabadság szent eszméjeért, hanem mindenütt ott volt, ahol ez a szabadság veszélyben forgott.

Lainé tengernagy Montevideóban (Dél-Amerika) kiszállott, hogy Garibaldit személyesen üdvözölje, s a Portone-utczába ment, a hol a hős lakott. E szállás éppen olyan szegényes volt, mint a legutolsó legionistáé, nem volt ajtaja sem, tehát éjjel-nappal nyitva volt mindenki előtt, de főleg, a hogy előttem Garibaldi tréfásan mondta, a szél és eső szabadon járt.

Késő este volt; a tábornagy benyitott a szobába, de miután nem volt világítás, egy székbe ütdődött.

— Holla! mondá, ha az ember idejő, hogy Garibaldit lássa, kénytelen a nyakát törni!

— Hé! feleség — kiáltá Garibaldi, a tábornagy hangját nem ösmerve fel — nem halod, valaki van az előszobában? Világíts.

— Mivel világítsak? kérdé Anita, hiszen jól tudod, hogy két sous sincsen a háznál, a min gyergyát vegyünk?

— Igazad van — válaszolá nyugodtan Garibaldi. S felállott; kinyitotta a szoba ajtaját.

— Kérem, erre jőjjön, erre — mondá, hogy a világosság hiányával a hang vezérelje a látogatót.

A tábornagy belépett; oly sötétség volt, hogy kénytelen volt magát megnevezni, hogy Garibaldi megtudja, hogy kivel van dolga.

— Tábornagy — mondá — bocsásson meg, de midőn a montevideoi köztársasággal szerződésemet csináltam, a nekünk kiadandó járulékból az egy adag gyertyát kifelejtettem megnevezni. S miután, a mint Anti mondá, egy szál gyertyára való pénz sincsen a háznál, tehát sötétségben vagyunk. Szerencsére ön nem azért jött hozzám, hogy lásson, hanem hogy beszélgessünk.

És valóban úgy volt, a tábornagy beszélgetett Garibaldival, de nem látta.

Midőn Lainé távozott, egyenesen Pacheco y Obes fővezérhez ment, s elbeszélte, hogy mi történt vele.

A hadügyminiszter rögtön ötszáz frankot küldött Garibaldinak.

Garibaldi nem akarta Pacheco barátját megsérteni s elfogadta; de másnap reggel még alig virradt, midőn az ötszáz frankot magához véve távozott s a Salto-Sant-Antoniánál elvérzett katonák özvegyei és árvái között kiosztotta, csak egy font gyertyára valót tartott meg, s kérte a feleségét, hogy úgy gazdálkodjék vele, hogy abban az esetben, ha Lainé tábornagy ismét meglátogatja, legyen mivel világítani.

Bármily szegény volt Garibaldi, egyszer mégis akadt egy legionistára, a ki ő nála is szegényebb volt. A szegény ördögnek nem volt inge.

Garibaldi egy szegletbe hívta, ott levetette az ingét s neki adta.

Midőn hazament, egy más inget kért Anitától. De Anita csak lesütötte a fejét.

— Tudhatod, — mondá szelíden — hogy csak egy inged volt; ha elajándékozta, annál rosszabb rád nézve.

S már most Garibaldi jött abba a helyzetbe, hogy míg Auzani nem adott egy inget, addig nem volt inge.

Ő annyira a megtestesült jószívűség volt, hogy az a példabeszéd: hogy az ingét is odaadná, valószínűleg megtörtént rajta.

De az is igaz, hogy e téren Garibaldi javíthatatlan volt.

Egyszer egy ellenséges hajót fogott el, a zsákmányt kiosztotta a társai között.

Az embereit egyenkint előhívta s családi állapotjuk felől tudakozódott.

A kiknek több szükségük volt, azoknak a saját részéből adott, azt mondva:

— Fogadjátok el ezt, gyermekeiteknek adom.

A hajón nagyon sok pénz volt, de Garibaldi egy krajezarhoz sem nyult, a montevideoi kincstárba küldte.

Az elfogott hajó zsákmányát így osztva fel, nem csodálkozhatunk, hogy kevéssel azután három sounál nem volt több a háznál.

E három souról is tudunk egy adomát, melyet Garibaldi maga beszélt el.

Egyszer a kis leánya Teresita nagyon sirt.

Ezt a gyermekét imádtá; s futott megnézni, hogy mi baja.

A kis leány leesett a lépcsőről, megütötte magát s egész arcza véres volt.

Garibaldi nem tudta, hogy vigasztalja meg, észébe jutott a három sou, a ház összes vagyona, melyet valami rendkívüli nagy alkalomra tartottak fenn.

A három sout kezébe vette s elment hazulról, hogy játékot vegyen raja, melylyel a síró gyermeket megvigasztalja.

Az ajtónál a Souarez Joaquin emisszáriusával találkozott, az elnök küldte azzal az üzenettel, hogy fontos közölni valója van.

Garibaldi rögtön az elnökhöz ment, egészen megfélekedezett róla, hogy miért indult ki a házból, s a három sout gépszerűleg a kezében tartotta.

Az értekezés két óra hosszat tartott, mert valósággal komoly és fontos dolgokról beszélgettek.

Két óra múlva Garibaldi hazament. A gyermek nyugodt volt, de Anita nagyon nyugtalan volt.

— Meglopták a kasszánkat! mondá, midőn férjét látta.

Garibaldinak ekkor jutott észébe az a három sou, melyet még mindig a markában tartott.

Ő volt a tolvaj.

* * *

A garibaldistáknak nevezett sajátságos hadtestben gyakran megtörtént, hogy a közkatona tanultabb s műveltebb volt, mint a tisztje; a génuai, lombardiai, kalabriai, toskanai és a pápai katonák mellé a világ minden részéről gyűltek a lelkesült önkéntesek; voltak francziák, magyarok, lengyelek, spanyolok,

helvécziaiak, dél- és nyugot-amerikaiak, volt egy kínai és végre volt egy angol, az, kit a Garibaldi angoljának hívtak és hívnak még most is.

Erről az angolról az a nevezetes, hogy az osztrákokat úgy vadászta, a hogy a szarvasokat, vaddisznókat, farkasokat s a többi ilyenféle állatot vadászszák, csupán csak a vadászat kedvéért; nagyon rosszul beszélt olaszul, a politikával nem törődött, s az a szent ügy, melynek szolgált, legkevésbé sem érdekelte.

Éppen midőn az ütközetre készültek, egy magas, szikár férfi közeledett Garibaldihoz, nyílt homloka alól, melyet a visszavetett haj még magasabbá tett, gyönyörű szempár villogott; szürke szakállá, melyben az ezüst szín tulnyomó kezdett lenni, melléig ért. Körülbelül 58 vagy 60 éves lehetett. Széles karimájú sapkája elől zöld színnel volt bélelve, hogy látását kimélje. Egy töltésekkel gazdagon felszerelt táská s egy roppant nagy látcsó volt nála.

Öltözetét egy kitűnő kétsövű fegyver egészítette ki.

— Ön Garibaldi tábornok? — kérdé az angol.

— Igen, én vagyok, — válaszolá Garibaldi — mit akar velem?

— Én sir John Williams Peard vagyok.

— S aztán?

— Azért jöttem, hogy megkérjem önt, engedje meg, hogy az ön parancsa alatt szolgáljak.

Garibaldi végignézte az ujonczát.

— Hm! — válaszolá — az én parancsom alatt szolgálni? Tudja-e ön, mire kötelezik magukat azok, akik parancsom alatt szolgálnak?

— Nem tudom; de ha ön szives lesz megmondani, akkor tudni fogom.

— Semmi fizetés.

— Az nekem mindegy, gazdag vagyok.

— Minden nap tiz mértföldet menni.

— Jó lábaim vannak.

— Minden nap lövöldözni kell.

— Éppen ezért jöttem, ez a kívánságom.

— Feltétlen engedelmesség minden parancsolatomra.

— Hm!

— Lássá, már ez nincs kedvére.

— Jobb szeretnék a magam modora szerint harcolni.

— Milyen az ön modora?

— Jó vadász vagyok.

— Ah!

— Nagyon jól célzok, és biztos lövésem van.

— Aztán?

— Szeretnék az ön gyorslövőivel harcolni.

— Ám legyen!

— Szeretnék ebben az öltözetemben maradni, mert nagyon kényelmes.

— Azt is megteheti.

— Szeretném még ha . . .

— Hitemre! ön nagyon sok mindent szeretne — mondá Garibaldi türelmét vesztve; ha Marmorával szemben én is olyan követelő lettem volna, mint ön, ugy sohasem vettem volna részt a hadjáratban.

— Jól van, — mondá sir John — ugy hát a magam rovására harcolok.

— Igaza van, ugy sokkal jobb lesz.

Sir John köszönt Garibaldinak, s Garibaldi is köszönt sir Johnnak.

A varezi ütközet másnap volt.

A gyorslövészeket Garibaldi előre küldte; de

bármennyire siettek, hogy az ellenséget mielőbb megtámadják, sir Johnt már ott találták.

Sir John harcztot üzent az osztrákoknak s a saját rovasára támadta meg őket. De nemcsak saját rovasára szerint harcztolt, hanem saját módja szerint harcztolt.

Állva maradt, magas termetéből egy hüvelyknyi sem hiányzott, legkevésbé sem ügyelt rá, hogy nagy testét a lövések ellen fedezze.

Az ágyu- és puszkagolyókkal oly keveset törődött, mintha azok szunyogok vagy legyek lettek volna.

Oly nyugodtan czélt, mintha a vadászatot állott volna lesbe, s midőn kilőtte fegyverét, egész hideg vérrel lábához támasztotta, a látsövet elővette, hogy a lövés eredményét megnézzé, s ekkor fejével helyeslő vagy nem tetsző mozdulatot tett, ahhoz képest, ahogy lövésével meg volt elégedve; aztán ismét megtöltötte fegyverét, ismét czélt és lőtt, lövés után a látsövet vette elő, s a fej mozdulatával ismét tetszését vagy elégedetlenségét fejezte ki.

Midőn az ellenség megfutott, s Garibaldi mint mindig, most is győzedelmes maradt a csatatéren, sir John nem gondolt semmivel, ő elment a halottjait és sebesültjeit felkeresni, mert éppen mint a hogy a vadász az általa meglőtt vagy megsebzett vadakat megismeri, sir John is mindig megismerte az általa meglőtt vagy megsebesített osztrákokat.

Miután az eredményt tárczájába feljegyezte, az osztrákok üldözésére szaladt, s hosszú lábai lévén, a legjobb gyaloglókat is hamar utólérte.

Garibaldi úgy tett, mintha nem is ügyelne rá s két vagy három csatában megengedte, hogy az angol a saját módja szerint lövöldözzék. De miután Garibaldi a bátor embereket mindenek felett szerette, nem állhatta ki sokáig ezt a látszólagos közönyösseget s egy csatában a legnagyobb tüzelés között az angolhoz ment.

— Sir John — mondá Garibaldi — üdvözlöm önt, ön egy derék, bátor férfi.

— Tudom, — válaszolá az angol.

— És ön az én barátom.

— Ah! — mondá sir John — ezt nem tudtam, köszönöm . . . De bocsánat, egy osztrák ördög áll amott, nem nézhetem tovább.

E szavak után sir John felvette fegyverét, czélt s az osztrákokat éppen mellbe lőtte, az három lépést tett előre s orrára bukott.

Sir John elővette látsövet, jól megnézte az osztrákját, a fejével megelégedve intett s Garibaldi felé fordulva, kezét nyújtott s így szólt:

— Jó reggelt, tábornok ur, hogy érzi ma magát, egészséges?

E naptól kezdve Sir John Williams Peardet mindig csak a Garibaldi angoljának hívták.

A grófnő.

Baden-Badenben a fürdővendégek között egy feltűnést keltő, nyulánk, karsu hölgy jelent meg. Három agár által követve sétálgatott Baden árnyas fasoraiban. Gárdoni Dizának hívták és komornájával az egyik villában lakott. Magyar grófnőnek mondotta magát és a fürdővendégek maguk között csak Diza grófnőnek nevezték. Előkelő módon élt és a fürdőző közönség hölgyei közül többel barátságot kötött. Ezek közül a legjobb barátja Wermuthné, egy a férjétől már régebben elvált úrinő volt. Sokat

költekezett és pazar fényűzést fejtett ki. Kiletét azonban rejtélyes köd vette körül.

Ez évben is megjelent a fürdőhelyen. Barátnői örömmel üdvözölték. De amilyen titokzatos volt a grófnő személye, ép oly titokzatos körülmények között is jelent meg.

Az egyik badeni nyári lak tulajdonosa, Z. asszony szobájában aludt, az unokahuga pedig egyik barátnőjével a szomszédos szobában beszélgetett, amikor hirtelenül rémes kiáltásra lettek figyelmessé. Berohantak Z.-né szobájába, aki akkor ébredt föl és elmondta, hogy rémes álma volt.

— Álomban Wermuthné kocsiját láttam, amely hirtelenül halottas-kocsivá változott és benne Gárdoni Diza feküdt holtan, fekete trikóban.

Alig ejté ki e szavakat, amikor kocsi állt meg a villa előtt és belőle Diza grófnő szállt ki és lakást keresett a nyári lakban. Z.-né összes lakásai azonban ki voltak adva és így Diza grófnőnek máshol kellett lakást bérelnie.

Hetek multak el, a fürdőélet folyton élénkebb és vidámabb lett, különösen Gárdoni Diza grófnő körül. De a víg mulatozásokat gyakran váltotta föl Diza grófnőnél szomorkodás, bánat, sőt öngyilkosságra való gondolat. Változó szeszélyeit barátnői előtt sem titkolta. A szerény teázást gyakran a legféltelenebb pezsgőzés váltotta föl. Ilyenkor vezett jókedvében képzelhetetlen módon mulatott. Barátnőinek fényképeit osztogatta, amelyek közül nem egy a »Lex-Heintze«-be ütközött. Ezekre vonatkozólag azt mondta, hogy férje nagyon szereti a művészetet és az ő kedvéért fényképezette le magát ily helyzetekben is. Tehát volt férje. Mellesleg megjegyezte azonban, hogy nem Gárdoninak hívják, hanem dr. Blumfeldnek.

Wermuthné, aki fürdőzését befejezte, haza akart utazni és tiszteletére nagy bucsuestélyt rendezett, amelyre meghívta az összes barátnőit.

A lakomán csak úgy folyt a pezsgő, a mulatozás és a jókedv tetőpontra hágott, amikor a terem háttérében levő függöny föllebbent és ott egy emelvényen Diza grófnő volt látható, amint a zene hangjai mellett féktelen tánczt lejtett.

Szótlanul és esodálkozással bámulták barátnői és végezetül zajosan ünnepelték.

A mulatságnak vége volt. Bucsuzáskor Diza grófnő érzékenyen vett bucsut Wermuthnétól és a fülébe sugta neki:

— Holnap agyonlövöm magamat! A férjem azt táviratozta nekem: »Utaink elválnak, irántad való szerelmem kihalt belőlem!«

Egykedvűen és nyugodtan mondotta e szavakat és azért Wermuthné nem nagy fontosságot tulajdonított e kijelentésnek.

Másnap óriási feltűnést keltő hír járta be a fürdőhelyet. Diza grófnő agyonlőtte magát. Komornája, ki a lövésre berohant, fekete trikóban, átlőtt mellel, holtan találta.

Szegény Diza! Szó szerint beteljesedett rajta Z.-né álma! A leveleket, amelyekben röviden tudatta halálát, maga adta föl a postára. Temetésére jelentékeny összeget hagyott. A rendőrségnek irt leveléből kitűnt a grófnő kiléte és lehullt az a rejtélyes fátyol, mely őt körülvette.

— Schnödel Auguszta hajadon vagyok és svájcezi születésű.

Anyja, kit táviratilag értesítettek leánya el-

hunytáról, eljött a temetésre és körülményesen elmondta Diza grófnő élettörténetét.

Leánya tizennyolcz éves korában tánczosnó lett. Bejárta a világot és valami angol lord szeretője lett, aki azonban nemsokára szakított vele és mesés összeg végkielégítést adott neki. Ebből azután kényelmesen és nagyúri módon élt. Azután megismerkedett valami dr. Blumfelddel, akivel hosszabb ideig élt. Azt akarta, hogy feleségül vegye és leánya valószínűleg ezért lett öngyilkossá, mert ez nem akarta elvenni.

Blumfeld dr. is előkerült és sirva borult a holttestre, mert ezt nem akarta . . .

Diza grófnő most a badeni temető árnyas fái alatt nyugszik és piheni ki változatos és nyughatatlan életének fáradalmait.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Buda Ákos, Koskócz, 6 korona 70 fillért; Csáky István, Arad, 7 korona 90 fillért; Dobos Elek, Szombathely, 8 korona 54 fillért; Vécsei Frigyes, Budapest, 12 korona 98 fillért; Horváth Gyula, Sárvár, 15 korona 32 fillért; Jakab József, Sárvár, 20 koronát; Erős Imre, Murány, 22 korona 40 fillért; Tóth Ferencz, Anina, 27 korona 40 fillért köszönettel nyugtázzuk, megfelelően elszámoltuk. — Nyiri Lajos, Békés-Csaba, január, február, márczius, április, május és június hónapokra; Fási Balázs, T.-Szt.-Miklós, márczius és április hónapokra; Sebestyén Sándor és neje, Budapest, június óra; Miskovics János, Zalichava, június és július hónapokra; Geczik János, Neviczkevár, június és július hónapokra; Bartus Elek, T.-Vásárhely, augusztus óra; Gregorcsek Oszkár, Uj-Verbász, augusztus óra; Kovács Nándor, Seprős, június, július és augusztus hónapokra könyveltük.

ANEKDOTÁK.

Mindig üzletember. *Leányka*: Mond csak édesapám, illik szerelmes levelekre válaszolni? — *Apa* (fel sem pillantva a főkönyvből): Csak hogyha válaszbélyeg van mellékelve.

*

Pálinkamérésben. »Igazán csodálatos, hogy akadhatnak emberek, akiknek van szivük a pálinkájukat eladni!«

Felelős szerkesztő: Temesváry Alajos.

Cserélni óhajt

állomási előljáró egy olyan kartársával, aki egy felsőbb iskolákkal bíró városba szeretne jutni.

Czim: Állomási előljáró Becskerek, Vámház.

Állomás-csere.

Melyik állomási előljáró kartársam volna hajlandó velem cserélni — bármely üzletvezetőség területéről — olyan állomásról, ahol gyermekeimet középiskolába járathatnám.

Fényes Dávid
Körös-Ladány.

Ruschmann F. könyvnyomdáia Budapest (Haris-Bazár).

!!! Új találmány !!!

„Radicin”

az egyedüli szer, mely egyszerű kezelés mellett mindenemü **tyukszem**et és borkeményedést 6—10 nap alatt **gyökerestül** eltávolít. **Ára 70 fillér**, 80 fillér előzetes beküldése mellett bérmentve megküldetik

„Pedestin”

a leggyorsabb s feltétlenül biztos eredménnyel használható bármily régi, idült **lábizzadás ellen**. Az izzadás már az első használat után megszűnik s pár napi használat után végleg elmarad.

Ára 70 fillér, postán bérmentve 80 fillér.

Központi szétküldés:

KÖLCSEY Z. LAJOS

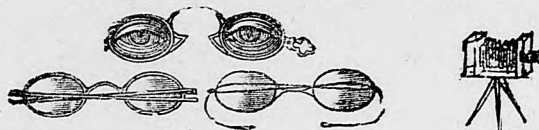
BUDAPEST, VI., Sziv-utca 26.

HATSCHÉK BÉLA

lát- és műszerész

BUDAPEST, csak VII., Erzsébet-körut 5. sz.

(a New-York kávéháztól 2-ik ház).

Látszerészeti cikkekben, emberi műszerek minden színben 10 koronától feljebb (műszerek betételeért külön díj nem lesz számítva).

Szemüvegek, orrcsüvetők, minden szemhez külön választva 2 koronától feljebb.

Színházi és tábortábori látcsövek bőrtokkal 10 koronától feljebb.

Légsúlymérők, különböző célra szolgáló hőmérők stb. 1 koronától feljebb.

Rajzeszközök, mérőszalagok, mérőpálcák, szintezők stb.

Fényképészeti cikkekben kézi és állványos kamarák a hozzá szükséges kiegészítőkkel gyári áron (sötét szoba használat- és tanításért külön díj felszámítva nem lesz).

Villamos házi sürgöny és telefonok berendezése és azok jókarban tartása ép úgy a

Villamos világítási berendezések vagy azok átalakítása stb. a legolcsóbb áron számítva.

Árjegyzékemet az üzletemben díjtalanul adom.

Vidékre bérmentve küldöm.

☛ Központi telefon-összeköttetés 62—87. ☛

A »Kitartás« egyesület tagjai, tagsági jegyük felmutatása ellenében, 15% árkedvezményben részesülnek, mely kedvezményből csak a fényképészeti papírok és cikkek vannak kizárva.